

Përdorimi i sigurt i produkteve kimike

Në këtë mënyrë ju mbron shëndetin dhe ambientin

Blerja

- 1 Keni parasysh simbolin e rrezikut
- 2 Lexoni udhëzimet e rrezikut
- 3 Kontrolloni alternativat
- 4 Mos blini më shumë se sa është e nevojshme

Përdorimi

- 5 Respektoni udhëzimet e përdorimit
- 6 Ndiqni udhëzimet e sigurisë
- 7 Mbani pajime të përshtatshme mbrojtëse
- 8 Mos i lini pa mbikëqyrje

Magazinimi dhe hedhja

- 9 Ruajini në një vend të sigurt dhe të paarrtshëm për fëmijët
- 10 Mos i mbushni asnjëherë në enë të produkteve ushqimore
- 11 Keni në vëmendje udhëzimet për hedhjen

CHEMINFO.ch

Një fushatë në lidhje me trajtimin me përgjegjësi të produkteve kimike në jetën e përditshme.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Bundesamt für Gesundheit BAG

Eidgenössische Koordinationskommission
für Arbeitssicherheit EKAS

Staatssekretariat für Wirtschaft SECO

Bundesamt für Umwelt BAFU

Bundesamt für Landwirtschaft BLW

ASA | SVV

Schweizerischer Versicherungsverband
Association Suisse d'Assurances
Associazione Svizzera d'Assicurazioni

Simbole të reja për rreziqet e përditshme

Për mbrojtjen e shëndetit dhe ambientit: Respektoni **simbolet e rrezikut** dhe udhëzimet e sigurisë.

Shqip

Vini re simbolet e reja të rrezikut!

Hapi i parë për përdorimin e sigurt të produkteve kimike është respektimi i shenjave të rrezikut. Mbi të gjitha produktet kimike duke filluar që tani do të gjenden simbolet e reja të rrezikut, të standardizuara në të gjithë botën. Simbolet dhe udhëzimet e sigurisë të shkruara mbi etiketë ndihmojnë gjatë blerjes dhe gjatë përdorimit të saktë të produkteve kimike. Ky sistem global i harmonizuar – shkurt GHS – hyn menjëherë në fuqi. Duke qenë se kalimi do të jetë i rrjedhshëm, lejohet që deri në vitin 2017 të shiten produkte me shenjat e vjetra (simbole rreziku me ngjyrë portokalli).

Etiketimet e rrezikut

Informacionet dhe udhëzimet e mëposhtme për të gjitha produktet kimike të rrezikshme, të cilat përdoren në sektorin profesional dhe privat, janë të detyrueshme. Ato duhen respektuar gjithmonë.

Simbolet e rrezikut

Rregulluar me ligj, të standardizuara në të gjithë botën

Udhëzimet e rrezikut

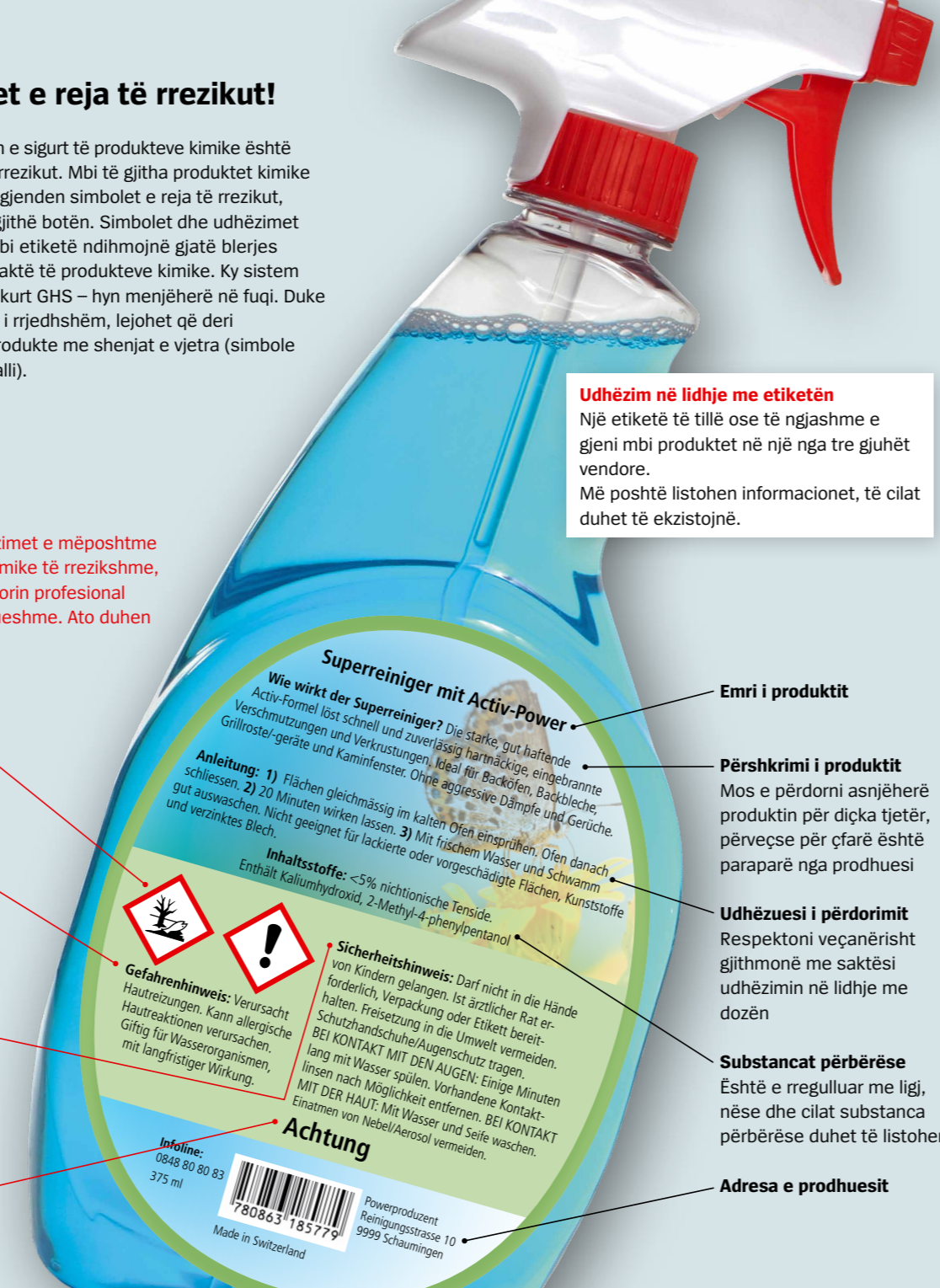
Përshkrimi i saktë i rrezikut (shihni në pjesën e pasme në udhëzime «Karakteristikat tipike»)

Udhëzime sigurie

Çfarë mund të bëni, për të mënjeluar një rrezik (shihni pjesën e pasme nën udhëzime «Masat»)

Shkallët e rrezikut

Japin një pikë të thjeshtë reference në lidhje me madhësinë e rrezikut/-qeve

Udhëzim në lidhje me etiketën

Një etiketë të tillë ose të ngjashme e gjeni mbi produktet në një nga tre gjuhët vendore. Më poshtë listohen informacionet, të cilat duhet të ekzistojnë.

Emri i produktit

Emri i produktit

Përshkrimi i produktit

Mos e përdorni asnjëherë produktin për diçka tjetër, përveçse për çfarë është paraparë nga prodhuesi

Udhëzuesi i përdorimit

Respektoni veçanërisht gjithmonë me saktësi udhëzimin në lidhje me dozën

Substancat përbërëse

Është e rregulluar me ligj, nëse dhe cilat substanca përbërëse duhet të listohen

Adresa e prodhuesit

Adresa e prodhuesit

Masa mbrojtëse gjatë përdorimit të produkteve kimike

Rreziqet

Përdorimi i gabuar i produkteve kimike mund të çojë në lëndime të menjëhershme ose në dëmtime domethënëse për shëndetin. Respektimi i udhëzimeve të rrezikut mbi etiketë dhe i masave të përshtatshme të mbrojtjes gjatë përdorimit të produkteve kimike ndihmojnë në parandalimin e lëndimeve si dhe pengimin e dëmtimeve afatgjata. Informacione dhe udhëzime në lidhje me masat e domosdoshme të mbrojtjes i merrni nga komisioneri i sigurisë në ndërmarrjen tuaj ose nga vendi i shitjes së produktit.

Thithja nëpërmjet frymëmarrjes

Situata: Rreziku i thithjes së produkteve kimike nëpërmjet rrugëve të frymëmarrjes shfaqet gjithmonë gjatë spërkatjes së produkteve kimike, gjatë punimeve të smerilit ose përgjithësisht gjatë punimeve në ambiente me ajrosje të keqe dhe pa maskë kundërgaz.

Reziqet: Thithja nëpërmjet frymëmarrjes e avujve, pluhurave dhe gazeve mund të çojë në irritime dhe djegie të rrugëve të frymëmarrjes ose të mushkërisë. Përveç të tjerash ekziston rreziku i helmimeve për shkak të futjes së substancave në sistemin e qarkullimit të gjakut, gjë që mund të çojë në humbjen e vetëdijes ose në dështim të frymëmarrjes.

Kontakti me lëkurën

Situata: Nëpërmjet spërkatjeve, nëpërmjet pastrimit të lëkurës me lëndë kimike, si benzina, ose gjatë punimeve pa doreza mbrojtëse, mund të shkaktohet një kontakt i drejtpërdrejtë i lëkurës me produktet kimike.

Reziqet: Kontakti me lëkurën mund të shkaktojë irritime lokale ose lëndime të lëkurës, alergji për shkak të kontaktit, dëmtime afatgjata të lëkurës, si dhe futjen e substancave helmuese nëpërmjet lëkurës në sistemin e qarkullimit të gjakut.

Rrezikimi i syve

Situata: Një produkt kimik mund të futet në sy nëpërmjet spërkatjes, prekjes me duar të pista ose gjatë punimeve pa syze mbrojtëse.

Reziqet: Kontakti me sytë mund të shkaktojë acarime lokale të syve ose djegie me ndikime të përhershme në aftësinë e të shikuarit.

Gëlltitja

Situata: Pluhurat, lëngjet dhe substancat mund të futen në trup p.sh. nëpërmjet ngrënies me duar të pista ose nga ngatërresat që mund të ndodhin nëse produktet kimike futen në enë të produkteve ushqimore.

Reziqet: Gëlltitja mund të shkaktojë irritime lokale ose djegie të kavitetit të gojës, të ezofagut ose të stomakut. Helmimi mund të shfaqet si rrjedhojë, nëse substancat absorbohen dhe kalojnë në këtë mënyrë në sistemin e qarkullimit të gjakut. Në raste të rralla kjo mund të shkaktojë edhe vdekjen. Një rrezik që nënvlehtësohet janë infeksionet kimike të mushkërisë, të cilat mund të shkaktohen nga gëlltitja ose vjelja e produkteve kimike si vajrat e llambave. Një sasi e vogël e gëlltitur mjafton për të shkakuar vdekjen e një fëmije.

Mbrojtja e përshtatshme

Kush respekton gjatë përdorimit të produkteve kimike udhëzimet e rrezikut mbi etiketë dhe sillet në përputhje me këshillat, është i mbrojtur mirë kundrejt aksidenteve. Dhe në këtë mënyrë mund të mbroheni:

Maska kundërgaz

Mbroni mushkëritë tuaja kundrejt pluhurit dhe avujve helmues, dhe mos harroni të ajrosni ambientin, nëse duhet ose ju duhet ta përdorni produktin vetëm në hapësira të mbyllura, p.sh. në rastin e punimeve të smerilit.

Roba që mbulojnë krejt trupin, këpucë të mbyllura

Mbroni lëkurën tuaj kundrejt pluhurave dhe spërkatjeve, p.sh. gjatë punimeve të lyesjes ose me tretës kaustik.

Pajime tipike mbrojtëse personale

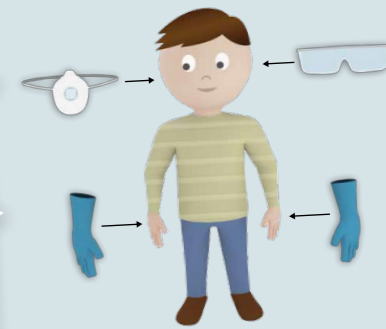
Syze mbrojtëse

Schutzbrille
Lunettes de protection
Occhiali di protezione

Maska mbrojtëse

Schutzmaske
Masque de protection
Maschera protettiva

Syzet mbrojtëse

Sytë janë tepër të ndjeshëm dhe për këtë duhen mbrojtur mirë. Mbani syze mbrojtëse gjatë gjithë punëve me produktet korrozive si pastrues furrash sobe dhe tubacionesh ose gjatë punëve me tretës kaustik.

Dorezat mbrojtëse

Duart janë tepër të ekspozuara. Mbrojini ato me doreza mbrojtëse p.sh. gjatë përdorimit të produkteve korrozive si pastrues furrash sobe ose tubacionesh ose gjatë punëve me tretës kaustik.

Dorezat mbrojtëse

Schutzhandschuhe
Gants de protection
Guanti protettivi

Pasqyra e simboleve të rrezikut

KUJDES E RREZIKSHME

Mund të irritojë lëkurën, mund të shkaktojë alergji ose ekzeme, mund të shkaktojë gjumë. Mund të shkaktojë helmim prej një kontakti të vetëm. Mund të dëmtojë shtresën e ozonit.

Mënjaroni kontaktin me lëkurën. Përdorni vetëm sasinë e nevojshme. Mbylleni me kujdes pas përdorimit.

Tabs për larësen e enëve, substancë për pastrim, ujë zbardhues

TEPËR E DJEGSHME

Mund të ndizet për shkak të kontaktit me flakët dhe shkëndijat, nëpërmjet goditjeve, fërkimit, ngrohjes, kontaktit me ajrin ose ujin. Në rastin e magazinimit të gabuar mund të ndizet edhe pa ndikim të jashtëm.

Mënjaroni burime ndezëse. Mbani të gatshme aparate të përshtatshme shuarje. Keni në vëmendje temperaturën e magazinimit. Mbylleni me kujdes pas përdorimit.

Ndezës zgare, vajra llambash, sprej në kanaçe, substancë tretëse

NXITËS I ZJARRIT

Mund të shkaktojë zjarre ose mund t'i përshejtojë. Çliron oksigjen gjatë djegies, prandaj mund të shuhet vetëm me substanca speciale. Mbytja e flakëve është e pamundur.

Ruajeni gjithmonë larg materialeve të djegshme. Mbani të gatshme aparate të përshtatshme shuarje. Mbylleni menjëherë me kujdes pas përdorimit.

Peroksid hidrogjeni, substancë zbardhuese

EKSPLOZIVE

Mund të shpërthejë në rast kontakti me flakë ose shkëndija, pas goditjeve, fërkimeve ose nxehtësisë. Në rastin e magazinimit të gabuar mund të shpërthejë edhe pa ndikim të jashtëm.

Duhet të përdoret vetëm nga specialistët ose personeli i trajnuar. Gjatë magazinimit dhe përdorimit keni parasysh temperaturën e ambientit. Mbylleni menjëherë me kujdes pas përdorimit.

Nitroglicerinë

GAZE NËN PRESION

Përmban gaze të shtypura, të lëngshme ose të shpërbëra. Gazet pa aromë ose të padukshëm mund të treten pa u dalluar. Rezervuarët me gaze të shtypur mund të plasojnë për shkak të nxehtësisë dhe shformimit.

Mbrojini nga rrezatimi i diellit, ruajini në ambiente me ajrosje të mirë (jo në bodrum!). Mbylleni me kujdes pas përdorimit.

Bombula gazi propan dhe butan, bombula CO2 për prodhimin e ujit me gaz

TË RREZIKSHME PËR UJËRAT

Mund të dëmtojë organizmat ujorë, si peshqit, insektet dhe bimët ujore me përqendrime të ulëta në mënyrë akute, ose me veprim afatgjatë.

Respektoni udhëzimet e rrezikut dhe sigurisë mbi etiketë si dhe udhëzimet e përdorimit/rregulloret e dozës. Produktet që nuk nevojiten më ose enët pjesërisht të boshatisura, kthejini tek pika e shitjes ose hidhni duke ndjekur procedurën e plehrave të veçanta.

Heqës myku, sprej kundra insekteve, lëndët kimike për pishina, vajra motorike

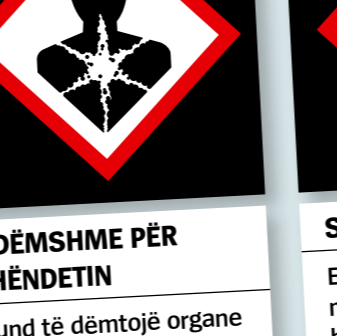

KORROZIVE

Mund të shkaktojë lëndime të rënda të lëkurës dhe dëmtime të syve. Mund të shpërbëjnë materiale të caktuara (p.sh. tekstile). Është e dëmshme për kafshët, bimët dhe materialet organike të çdo lloji.

Gjatë përdorimit mbani gjithmonë doreza dhe syze mbrojtëse. Mbylleni me kujdes pas përdorimit.

Pastrues furrash sobash, anti-gëlqere, pastrues tubacionesh, substanca të forta pastrimi, koncentrate pastrimi

E DËMSHME PËR SHËNDETIN

Mund të dëmtojë organe të caktuara. Mund të shkaktojë ndikime masive të menjëhershme dhe afatgjate të shëndetit, të shkaktojë kancer, të dëmtojë DNA-në, riprodhimin ose të dëmtojë zhvillimin. Mund të shkaktojë vdekjen në rast depërtimi në rrugët e frymëmarrjes.

Mos e gëlltisni kurrë, mënjaroni çdo kontakt të panevojshëm, mendoni mbi dëmtimet afatgjate. Mbylleni menjëherë me kujdes pas përdorimit.

Benzinë, metanol, llak, ndezës zgare, vajra llambash, disa vajra eterike

SHUMË TOKSIK

Edhe në sasi të vogla mund të shkaktojë helmime të rënda dhe vdekjen.

Përdoreni me kujdesin më të madh të mundshëm. Përdorni pajime mbrojtëse të përshtatshme si doreza dhe maskë. Përjashtoni rrezikimin e personave të tjerë. Mbylleni menjëherë me kujdes pas përdorimit.

Helm për minj dhe minjtë

Ndihma e parë

Në rast të aksidenteve me produkte kimike

Numri i ndihmës së shpejtë 24 orë: 145
Për raste jo urgjente ju lutemi formoni 044 251 66 66
Në internet www.toxi.ch

➔ Pasi ta keni gëlltitur

- Telefononi menjëherë numrin e emergjencës 145
- Mos shkaktoni vjelje dhe mos konsumoni lëngje pa marrë udhëzimet e mjekut (Tel. 145 ose mjekun e familjes)

➔ Pas thithjes nëpërmjet frymëmarrjes

- Furnizoni ajër të pastër; Kujdes në ambientet e mbyllura, në sillo ose gropa. Dhënësi i ndihmës nuk lejohet të rrezikojë veten e tij
- Qetësoni pacientin

➔ Pas kontaktit me lëkurën

- Hiqni menjëherë rrobat e kontaminuara
- Shpëlani bollshëm pjesët e kontaminuara të lëkurës me ujë të rrjedhshëm
- Në rastin kur lëkura nuk është e irrituar, pastrojeni edhe njëherë mirë me sapun dhe me ujë.

➔ Pas spërkatjeve në sy

- Menjëherë shpëlani syrin për të paktën 10 Minuta me ujë të rrjedhshëm; Mbani të hapura qepallat e syve gjatë shpëlarjes

➔ Në rastin e humbjes së vetëdijes

- Vendoseni personin në pavetëdije në pozicionin e stabilizuar anësor, me kokën e drejtuar poshtë
- Kërkoni gjithmonë ndihmën e mjekut
- Mos i jepni për të pirë lëngje
- Mos i shkaktoni të vjella

➔ Ndalim i frymëmarrjes dhe i qarkullimit të gjakut

- Alarmoni shërbimin shëndetësor të emergjencës 144 (Ambulanca)
- Nëse është e nevojshme largoni trupat e huaj (protezat e dhëmbëve, mbetje tabledash, të vjella) nga goja dhe nga fyti
- Lironi veshjet e ngushta në trup
- Në rast ndalimi të frymëmarrjes: Kryeni frymëmarrjen artificiale me metodën që zotëroni më mirë (Vini re: Në rast helmimi me acid blu [aromë bajame e hidhur] frymëmarrja artificiale gojë më gojë është e rrezikshme për ofruesin e ndihmës)
- Në rast arresti kardiak: Masazh në zemër që kryhet nga ofrues me eksperiencë të ndihmës ose nga specialistë

Ndihmues të dobishëm gjatë lëvizjes: App mobil

App falas përmban gjithçka që duhet të dini në lidhje me simbolet e reja të rrezikut dhe në lidhje me përdorimin e produkteve kimike. Përveç sqarimeve në lidhje me simbolet, App jep informacione në lidhje me sjelljen e duhur në rast emergjence – duke përfshirë edhe një buton për thirrjen e drejtpërdrejtë të numrit të emergjencës 145 (Qendra – Tox).

Tani shkarkojeni falas në App-Store (Android dhe Apple): App i ri cheminfo me funksion të drejtpërdrejt për thirrje emergjence nën 145 në gjuhët Gjermanisht, Frëngjisht dhe Italisht.

Imprint

© Zyra Federale për Shëndetësinë (Bundesamt für Gesundheit BAG)
Botuesi: Zyra Federale për Shëndetësinë (Bundesamt für Gesundheit BAG)
Në kuadrin e fushatës së përbashkët të partnerëve GHS në lidhje me përdorimin me përgjegjësi të produkteve kimike në jetën e përditshme: BAG, EKAS, SECO, BAFU, BLW dhe SVV.
Momenti kohor i publikimit: Dhjetor 2014

Kjo broshurë do të botohet në gjuhët Gjermane, Frënge, Italiane, Angleze, Spanjolle, Portugeze, Turke, Shqipe, Serbe-Latine dhe Tamilë.
Ekzemplarë të tjerë të kësaj broshure mund të porositen falas tek:
BBL, shitja e publikimeve federale, CH-3003 Bern
E-Mail: verkauf.zivil@bbl.admin.ch
www.bundespublikationen.admin.ch
Numri i porositjes së BBL: 311.784.alb
Numri i publikimit të BAG: 2014-VS-05 10'000alb

www.bag.admin.ch
www.cheminfo.ch

CHEMINFO.ch

Karakteristikat tipike (shihni udhëzimet e rreziqeve mbi etiketën e produktit)

Masat (shihni udhëzimet e sigurisë mbi etiketën e produktit)

Shembuj produktesh